

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 24 май 2022 г.
(OR. fr)

9182/22

RECH 247
COMPET 347

БЕЛЕЖКА

От: Председателството

До: Комитета на постоянните представители/Съвета

Относно: *Подготовка за заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 9 и 10 юни 2022 г.*

Подкрепа за младите изследователи по време на криза

Ориентационен дебат

Приложено се изпраща на делегациите бележка на председателството относно „Подкрепа за младите изследователи по време на криза“ с оглед на ориентационния дебат на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 10 юни 2022 г.

ПОДКРЕПА ЗА МЛАДИТЕ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ ПО ВРЕМЕ НА КРИЗА

Контекст

Последователните кризи през последните години показаха необходимостта да бъдем по-добре подготвени за справяне с тях и да реагираме по-добре, по-специално чрез логистична и финансова подкрепа. Засегнати бяха всички сектори на дейност, включително научните изследвания и иновациите (НИИ), което създаде допълнителни ограничения и пречки, особено по отношение на професионалното развитие (наемане на работа, заетост, развитие, ресурси и др.). Трудностите, пред които са изправени младите изследователи по време на криза, не могат да бъдат пренебрегнати, особено поради факта, че те са от ключово значение за справяне с основните глобални предизвикателства на днешния и утрешния ден. Тези млади изследователи представляват нашия капацитет за научни изследвания в бъдеще — нашата „жива сила“, и по този начин (ще) допринасят за това Европейският съюз да продължи да участва в световната надпревара в областта на НИИ.

В това отношение пандемията от COVID-19, наред с другото, оказва значително въздействие върху изследователите, по-специално върху младите изследователи. Процесите на набиране на персонал и проектите за мобилност бяха забавени или отменени. Последователните ограничителни мерки доведоха до пълното или частично затваряне на лабораториите, което затрудни провеждането на научни изследвания и изграждането на връзки на национално и международно равнище. Висшите учебни заведения също трябваше да адаптират функционирането си, за да изпълняват своите задачи по обучение и научни изследвания по време на кризи. Нека не забравяме и последиците за психичното здраве, които също бяха установени.

Освен това геополитическата нестабилност, и по-специално конфликтните ситуации като руското нашествие в Украйна през февруари 2022 г., поставят още повече предизвикателства пред младите изследователи. Някои от тях са принудени да напуснат страната си и да се откажат от изследователските си проекти.

По този начин тези трудности могат да изложат на риск готовността на студентите да се включват в докторски програми и да ги продължават или качеството на научните резултати и създаването на европейско научноизследователско пространство (ЕИП), в което изследователите да се движат свободно. Следователно те са пречка за конкурентоспособността на европейските научни изследвания в световен мащаб.

В отговор на тези кризисни ситуации държавите членки приеха редица мерки в областта на научните изследвания и иновациите, но също и в други сектори, като например социалните политики, заетостта и образованието.

Неотложността, пред която са изправени обаче, ги кара първо да въвеждат инициативи на национално равнище, чиято рамка често се счита за по-гъвкава и адаптируема; и едва след това да се координират на европейско равнище.

Изправени пред тези трудности, младите изследователи несъмнено се нуждаят от подкрепата на публични политики на национално равнище; някои действия обаче следва да станат по-ефективни, за да бъдат разгърнати на европейско равнище.

В по-широк план, надхвърлящ извънредните ситуации, следва да се обърне внимание и на консолидирането на рамка, благоприятстваща по-бързото и устойчиво интегриране на младите изследователи на пазара на труда. В това отношение въвеждането на мерки, специално насочени към тях както на национално, така и на европейско равнище, е направление, което трябва да бъде проучено или задълбочено.

В този смисъл се очаква редица инициативи, които понастоящем се провеждат на европейско равнище, да окажат положително въздействие върху професионалното развитие на младите изследователи. Например от 20-те действия по програмата за политиката за европейското научноизследователско пространство, приложена към заключенията на Съвета от ноември 2021 г. относно бъдещото управление на ЕИП, действие 4 поставя акцент върху създаването на действия за насърчаване на привлекателни и устойчиви научноизследователски кариери, напр. създаването на обсерватория на научноизследователските кариери, разработването на инструментариум от мерки за подкрепа с цел повишаване на привлекателността на научноизследователските кариери в академичните среди и извън тях, както и разработването на европейска рамка за научноизследователски кариери — действия, които след това биха могли да бъдат изпробвани от европейските университетски алианси в рамките на пилотен проект.

Сред останалите 19 действия по посочената програма има много други, които също ще окажат въздействие върху младите изследователи. Такъв е случаят например с действие 3, което има за цел постигането на напредък към реформата на системата за оценка на научните изследвания, изследователите и институциите. Оценката на научните изследвания трябва да даде възможност за оценяване на резултатите на (младите) изследователи и на научните изследвания, за да се постигне най-високо качество и въздействие.

Освен това в заключенията на Съвета относно Европейска стратегия за засилване на ролята на висшите учебни заведения за бъдещето на Европа, одобрени през април 2022 г., се подчертава, че следва да се обърне особено внимание на студентите и младите изследователи, чието образование и кариера са били засегнати от пандемията.

И накрая, както се припомня в заключенията на Съвета относно европейските мисии, за да се отговори на предизвикателствата, породени от екологичния и цифровия преход, е необходима по-силна връзка между науката и обществото. В качеството си на допирна точка между науката и обществото изследователите, и особено младите изследователи, играят важна роля като „модел за подражание“ за най-младите. Освен това ангажираността на гражданите с науката, залегнала в самата концепция за европейските мисии, изисква обучение по тези нови методи на работа, напр. научни проекти, основани на участието.

Ето защо по-координираните действия на европейско равнище са от съществено значение не само за привличането и задържането на бъдещите поколения изследователи с цел намиране на решения на обществените, екологичните и икономическите предизвикателства, но и за установяване и премахване на пречките, пред които са изправени изследователите още от началото на кариерата си. Тази координация ще благоприятства развитието на адекватни и устойчиви научноизследователски кариери, за което Съветът призова в заключенията си относно „Задълбочаването на европейското научноизследователско пространство: гарантиране на привлекателни и устойчиви кариери и условия на труд на изследователите и реализиране на движението на мозъци“.

Въпроси за обсъждане

Френското председателство на Съвета на Европейския съюз желае да започне дебат по следните въпроси:

1. Кои са основните предизвикателства, пред които са се изправили младите изследователи по време на неотдавнашните кризи и за които имате информация? Какви мерки или видове мерки са въведени във Вашата страна в тяхна подкрепа?
 2. Какви поуки могат да бъдат извлечени от това? Координирането на кои мерки на европейско равнище би имало добавена стойност (по отношение на ефективността, гъвкавостта, приспособимостта)?
-